

ئەخەت تۇردى

پىراقتا قالغان

مۇھەببەت

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

ئەخەت تۇردى

پىراقتا قالغان

مۇھەببەت

(رومان)

شىنجاڭ باشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

留在遥远的爱：维吾尔文/艾海提·吐尔迪著.
—乌鲁木齐：新疆青少年出版社，2007.4
ISBN978-7-5371-2931-2

I. 留… II. 艾… III. 长篇小说—中国—当代—
维吾尔语(中国少数民族语言) IV. I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2007)第 048602 号

责任编辑：尼加提·穆合里斯

责任校对：玛丽亚木·阿布都热依木

封面设计：阿里甫·夏

插图：阿布都热合曼·阿布力孜

留在遥远的爱(维吾尔文)

(长篇小说)

艾海提·吐尔迪 著

新疆青少年出版社出版

(乌鲁木齐市胜利路二巷1号 邮编：830049)

新疆新华书店发行

新疆金版印务有限公司印刷

850×1168 毫米 32 开 10.25 印张

1998 年 8 月第 1 版 2007 年 4 月第 2 次印刷

ISBN978-7-5371-2931-2 定价：17.00 元

如有印刷装订问题请直接同出版社调换

ئەخەت تۇردى

مۇندەرىجە

- 1 بىرىنچى باب ئاھ، ناخشا!
- 41 ئىككىنچى باب يۈرەك نېمىدەيدۇ؟
- 91 ئۈچىنچى باب پارىژدا ئۇچرىشىش
- 174 تۆتىنچى باب تۇنجۇققان سۆيگۈ
- 201 بەشىنچى باب ئاپتاپ ۋە كۆلەڭگە
- 241 ئالتىنچى باب گۈگۈم باسقان يول
- 273 يەتتىنچى باب ئەسەبىي دۇنيا
- 311 سەككىزىنچى باب كېچىككەن سۆيگۈ خەتلىرى

بىرىنچى باب

ئاھ، ناخشا!

1

سەھنە ئۇنىڭ ماكانى، ئىپتىخارى ۋە دۇنياسى ئىدى. ئۇنىڭ شۇ يەردە تۇرۇپ ئېيتقان بۇنداق يېقىملىق، لەۋەن ناخشىسىنى ئاڭلىغان ھەرقانداق ئادەم تەسىرلەنمەي، ھاپىجانلانماي تۇرالمايتتى!

يەنە چاۋاك كۆتۈرۈلدى. ناخشىچى زىلۋا، ئەۋرىشىم بەللىرىنى ئېگىپ مۇلايىمغىنا سالام بەردى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئالقىش ساداسى يەنە ئۇزۇنغا سوزۇلدى، ئانچە - مۇنچە ئىسقىرتقان، توۋلىغان ئاۋازلارمۇ بۇلۇڭ - پۇچقاقلاردىن ئاڭلىنىپ قالدى. ناخشىچى ئىلاجىسىز باشقا بىر ناخشىنى ئېيتىپ بېرىشكە تەييارلاندى. مۇزىكانتلار پائۇزا ئوردى، ناخشىچىنىڭ ياڭراق، سۈزۈك، جاراڭلىق ئاۋازى سەھنە تەرەپتىن ئاستا - ئاستا لەپلەپ كەلدى:

ئاي كۈلۈپ نۇرانە كېزەر جاھاننى،
تولۇن ئاي يۈزىدە يارنىڭ سىماسى.
بارىمۇ كۆرىدۇ مېنى ئۇنىڭدىن،
شۇڭلاشقا بىلىنمەس ھىجران ياراسى!

ناخشا ئۇنىڭ بەخت بىلەن شادلىققا چۆمگەن يۈرىكىدىن

ئۈزۈلمەي چىقىۋەردى. ئۇ خۇددى زەمزم سۈيى بىلەن تولغان مۆلدۈر بۇلاققا ئوخشاش، ھەيۋەتلىك زالغا توپلانغان قىسما - قىسما ئادەملەرنىڭ چاڭقاق قەلبىگە سۇ سەپمەكتە ئىدى. . . .

ئۇنىڭ ناخشا ئوقۇۋاتقان چاغدىكى ھەرىكىتى، سىياقى خۇددى ئېچىلىۋاتقان رەڭگارەڭ گۈللەرگە، نۇر چاقناپ تۇرغان مەرۋايىتقا ئوخشاش جەزىبىلىك ئىدى. ئۇنىڭ بىر خىل سېھرىي كۈچ بىلەن ئەركىلىتىپ، مەرغۇللىتىپ ئېيتقان ناخشىسى كىشىلەرنىڭ كۆز ئالدىغا گويا ھەيۋەتلىك تاغ تىزمىلىرىنى، ئۇنىڭ ئۇچما چوققىلىرىدا پەرۋاز قىلىپ يۈرگەن قەيسەر بۈركۈتلەرنى، دولقۇنلىنىپ شادىمان ئېقىۋاتقان ئەزىم دەريالارنى، بۈك - باراقسان ئورمانلىقلارنى، شېرىن - شېكەر مېۋىلىك باغلارنى كەلتۈرەتتى ۋە كىشىلەرنى شۇ يەرلەرگە بېرىپ، بۇ خىل تەبىئىي گۈزەللىكتىن ھۇزۇرلانغاندەك يېقىملىق ھېسسىياتقا چۆلدۈرەتتى. . . .

ناخشىچى بۈگۈن تېخىمۇ زور ئالقىشقا ئېرىشتى، ئېنىقراق ئېيتقاندا ئۇنىڭغا ئامەتلىك كۈن بولدى. باھالىغۇچىلارمۇ رازىمەنلىك بىلەن باش لىڭشىتىپ، مەردلىك بىلەن نومۇر كۆرسەتتى. ئۇ خۇشال ئىدى. خۇشاللىق ئۇنى ئاسماندەك چەكسىز يۈكسەكلىككە، ئوتلۇق قۇياشنىڭ سۈبھى پەيتىدىكى تارام - تارام ئالتۇن نۇرلىرى ئىچىگە ئەكىتىۋاتاتتى. ئۇ يەر ئۇنىڭ ھاياجانلىق يۈرىكى مەركەز قىلىنغان ئىلھام، ئىپتىخار ۋە شادلىق دۇنياسى ئىدى. شۇ تاپتا ئۇنىڭ ۋۇجۇدى تىترەيتتى، يۈرىكى تېپىچەكلەيتتى. ئەنە شۇ نازۇك، سېھىرلىك تىترەش ۋە تېپىچەكلەشلەردىن پەيدا بولغان يالقۇنلۇق، راھەتتەخش گۈزەل بىر ناخشا پەستە -- ھاياجان ۋە لەززەتتىن تېپىرلاۋاتقان يۈزلىگەن قەلبىلەرنى لەرزىگە سالغانىدى. . . .

قىزىل دۇخاۋا پەردە يېپىلىپ، بۈگۈنكى تاللاش مۇسابىقىسىنىڭ تۈگىگەنلىكىدىن بېشارەت بەرگەندە، ناخشىچى

سەھنىدىن يۈگۈرۈپ چۈشۈپ، ئەتراپقا چېچەنلىك بىلەن قارىدى. ئۇنىڭ كۆزى، كۆڭلى كىمىندۇر ئىزدەۋاتقانداك قىلاتتى. شۇ چاغدا، ئۇنىڭ ئالدىدا بىرى پەيدا بولدى. ئوتتۇز بەش ياش چامىسىدىكى بۇغداي ئۆڭ، چاپلىرى شالاڭ، كۆزلىرى ئوتتەك يېنىپ تۇرىدىغان بۇ يىگىت دەل ناخشىچى ئىزدەۋاتقان ئادەمنىڭ ئۆزى ئىدى.

— قالتىس ئېيتتىڭىز، ئايچىچەك، سىزنى تەبرىكلەيمەن! — دېدى يىگىت ھاياجاندىن ئاۋازى تىترەپ، — مەن سىزگە بۇرۇنلا ئىشەنگەن... — بۇمۇ سىزنىڭ غەلىبىڭىز نۇر جان ئاكا! — دېدى ناخشىچىمۇ ھاياجانلىق تىن ئېلىپ، — سىز ئىجاد قىلغان ئېسىل، يېقىملىق مۇزىكا بولمىغان بولسا، مېنىڭ ئاۋازىم قانچىلىكتى؟!

— ياق - ياق، ئايچىچەك، — دېدى كومپوزىتور نۇر جان ئېتىراز بىلدۈرۈپ، — مەن بۇرۇنلا سەزگەن، سىزنىڭ نەپىسىڭىز ئىسسىق، ئاۋازىڭىزدا بىر خىل سېھرىي كۈچ بار؛ سىز ناخشا ئېيتىسىڭىز تورغاي، تۆمۈچۈك، بۆلبۈل، كاككۇكلارمۇ سىزگە جور بولىدۇ. سىز ناخشىنى بەزىدە تاغ سۇلىرىنىڭ گۈركىرىشىدەك مەردانە دولقۇنلىتالايسىز؛ بەزىدە، بۇلاق سۈيىنىڭ بۇلدۇقلىشىدەك يېقىملىق مەرغۇللىتالايسىز! ئەمدى مەن سىز بىلەن تېخىمۇ ئوبدان ھەمكارلىشىمەن. بىلەمسىز، مۇزىكانتنىڭ ئىككى مۇھىم ۋەزىپىسى بار: بىرى، كىشىلىك ھايات بىلەن چەكسىز تەبىئەتتىكى گۈزەللىك ۋە سىرلارنى ئېچىپ، كىشىلەرگە مەنئى زوق بېغىشلاش، يەنە بىرى سىزگە ئوخشاش ئىستىقباللىق ناخشىچىلارنى تەربىيەلەش! ئايچىچەك ئاكىلىق ھېسسىياتتا، ئىچكىۋەزلىك بىلەن ئېيتىلغان بۇنداق سەمىمىي ۋە ئىلھامبەخش سۆزلەرنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قاتتىق ھاياجانلاندى، يۈزىگە يېقىملىق كۈلكە يېيىلدى،

ئۇنىڭ ئىچ - ئىچىدىن سىرغىپ چىقىۋاتقان خۇشاللىق ياشلىرى خۇددى ئىككى تامچە شەبنەم سۈيىدەك كۆز چانقىدا پارقىراپ قالدى.

شۇ ئەسنادا، ئۇلارنىڭ يېنىغا گۈلناز ئىسىملىك، ئوتتۇز سەككىز ياش چامىسىدىكى بىر ناخشىچى كېلىپ گەۋدىسىنى كەردى. ئۇ بويىنى ھەمىشە تەمبۇرنىڭ دەستىسىدەك تۇتۇپ يۈرىدىغان غاداڭ چوكان ئىدى. شۇ تۇرقىدا، ئۇنىڭ ئەپتىدىن بىر نەرسىگە تىت - تىت بولۇۋاتقانلىقى، نېمىگىدۇر چىدىمايۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى. راست، ئۇنىڭ ئاغزى كۈلۈپ تۇرغان بىلەن يۈرىكى قاتتىق يىغلاۋاتاتتى. چۈنكى بۈگۈنكى تاللاش مۇسابىقىسىدە ئۇنىڭ تەلىپى ئوڭ كەلمىدى. نومۇرى چۈشۈپ كەتتى. ناخشىسىمۇ تاماشىبىنلارغا ياقماي ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى. بۇنى ئۇ، ئۆز تەقدىرىنىڭ كاجلىقىدىن كۆرمىي، بەلكى ئايچىپچەكنىڭ سېھرىي كارامەتكە ئىگە ئاۋازى بىلەن نۇرچاننىڭ لىرىك مۇزىكىسىدىن كۆردى. شۇڭا ئۇنىڭ ھازىر ھەر ئىككىلىگە قارىتا قاتتىق غۇمى ۋە ئاداۋىتى بار ئىدى. گۈلناز قەددى قامەتلىك، چىراي شەكلى خېلى كېلىشكەن جۇۋان بولسىمۇ، لېكىن كۆڭلى كۆكسى تار، ئەقلى ناقىسراق ئىدى. شۇڭا ئۇ كېلىپلا ئۇلارغا نەشتىرىنى تىقتى:

— سېنى تەبرىكلەيمەن ئايچىپچىك! — دېدى ئۇ ئىچى تارلىق بىلەن سوغۇق ھىجىيىپ، — لېكىن بەك كېرىلىپ كەتتە! چاۋاك دېگەن بەزىدە قولنىڭ ئاللىقىنىدىن چىقسا، بەزىدە، دۈمبىسىدىنمۇ چىقىپ قالىدۇ. ئىشقىلىپ، سايىرغاننىڭ ھەممىسى بۇلبۇل بولۇۋەرمەيدۇ! خوش، مەن كەتتىم! . . .

ئۇ ئېگىز پاشنىلىق مېغىزرەڭ توپلىيىدىن تاس - تاس ئاۋاز چىقىرىپ كەتتى. شۇ ھالەتتە ئۇنى ئارتىسلارغا خاس نازاكەت بىلەن ئىرغاڭلاپ ماڭدى دېگەندىن كۆرە بويىنىنى شاپتۇل قېقىپ، غىتتاخشىپ كەتتى دېگەن تۈزۈك ئىدى.

گۈلنازنىڭ قوپال، تەنلىك گەپلىرىدىن ئايچىپچەكنىڭ دىلى قاتتىق پۇچۇلانىدى، تېخى ھېلىلا غەلىبە تەنتەنىسىدىن كۈلۈپ، ئېچىلىپ تۇرغان ئوماق چىرايى بىردىنلا خىرەلىشىپ، ئالاسىرىق بولۇپ قالدى. بۇنى سەزگەن نۇر جان دەھال ئۇنىڭ كۆڭلىنى ياسىدى:

— ئايچىپچەك، ئۇ ئايال ئاچچىق يۇتۇۋاپتۇ، ئۇنىڭ گەپلىرىنى كۆڭلىڭىزگە ئالماڭ! ھاياتتا بۇنداق بىر ھەقىقەت بار: بىر ئادەمنىڭ مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشىپ، نام چىقارغان كۈنى كۆپ ھاللاردا ئۇنىڭ ھۇجۇمغا، نىل - ئاھانەتكە ئۇچرىشىنىڭ باشلىنىش چېغى بولىدۇ!

ئىككىيلەننىڭ سۆھبىتى بىمەھەل ئۈزۈلدى. كۈتۈلمىگەندە ئۇلارنىڭ يېنىغا مەدەنىيەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى قۇربانوف كەلدى. ئۇ غەلىتىلا تۆرىلىپ قالغان ئادەم ئىدى: بېشى قاپلاننىڭكىدەك چوڭ، تۇمشۇقى كىرىپنىڭكىدەك ئۇچلۇق، بوينى ھاڭگىتىنىڭكىدەك ئۇزۇن ئىدى، شۇنىڭغا قارىماي، ئۇ خۇددى ياش يىگىتلەردەك ياسىنىۋالاتتى. شۇ تاپتا ئۇ، چاچلىرىنى مايلاپ، ئۆتكۈر پۇراقلىق ئەتىرلەرنى چېچىپ، كۆزىگە ئامېرىكىنىڭ قارا گەردىشلىك كۋارتىس ئەينىكىنى تاقىۋالغانىدى.

— سىزنى تەبرىكلەيمەن، ئايچىپچەك، بەك ياخشى ئېيتتىڭىز! — دېدى ئۇ ئايچىپچەكنىڭ نازۇك، يۇمشاق بارماقلىرىنى چىڭ قىسىپ، — ئەمدى ئىشەنچىم كامىلىكى، سىز بۇ قېتىم غەربىي شىمال بويىچە ئۆتكۈزۈلىدىغان ماھارەت كۆرسىتىش كۆرىكىدە چوقۇم ئۆتۈپ چىقىسىز!

— رەھمەت قۇربانوف ئاكا، — دېدى ئايچىپچەك سەل - پەل قورۇنۇپ، — ئىشەنچىڭىزگە رەھمەت! لېكىن ئاشۇرۇۋەتتىڭىز...

— ياقەي... ھەرگىز ئاشۇرمۇدۇم، — دېدى قۇربانوف

تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ، — «ياخشى خوراز تۇخۇمىدا چىللار»
دېگەن گەپ بار، سىز ئۆزىڭىزنىڭ خۇشناۋا بۇلبۇل
ئىكەنلىكىڭىزنى ئاللىقاچان كۆرسەتكەن...

ئۇلارنىڭ ئەتراپىغا يەنە بىر مۇنچە كىشىلەر توپلاشتى.
ئۇلارنىڭ كۆپى ئارتىسلار ئىدى. بىر نەچچە قىزلار ئايچىچەكنى
تەبرىكلەپ، قۇچاقلاپ سۆيىدى، بىر نەچچە مۇزىكانتلار ئۆزلىرى
بىلەن ئوبدان ماسلاشقانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتتى، يەنە
بىر مۇنچە تاماشىبىنلارمۇ يىراقتىن ئايچىچەككە قاراپ
ھەۋەسلەندى، زوقلاندى. شۇ تاپتا ئايچىچەك خۇشاللىقتىن،
ھاياجاندىن ئۆزگىرىپ، تېخىمۇ گۈزەل ۋە ئوماق بولۇپ
كەتكەنىدى. ئۇنىڭ ئۇزۇن كىرىپكىلىك قاققارا بۇلاق كۆزلىرىنى
كۆرگەن كىشى ئىختىيارسىز كۆكتە چاقناپ تۇرغان دۇردانە
يۇلتۇزلارنى ئەسلەيتتى، ھەمىشە تەبەسسۇم جىلۋە قىلىپ
تۇرىدىغان مۇلايىم، ئوماق چىرايىنى كۆرگەن كىشى بىخىتتار
سۈپسۈزۈك زۇمرەت ئاسماننى كۆز ئالدىغا
كەلتۈرەتتى...

ئۇ سىرتقا چىقتى. مانا، راھەتبەخش سالقىن كېچە،
ئاسماندا تولۇن ئاي ئۈزۈپ يۈرەتتى، ئاي شۇنداق يورۇق، شۇنداق
نۇرلۇق ئىدى. ئۇنىڭدىن تۆكۈلگەن نۇر بىلەن بۇنىڭغا تۈن
چىراغلىرىنىڭ كۈمۈش رەڭ شولىسى قوشۇلۇپ، شەھەرنى
يورۇق، ئازادە ۋە شادىمان ھالەتكە كەلتۈرگەنىدى. بايا مانا مۇشۇ
يەردە سەلدەك ئېقىپ - لۆمشۈپ تۇرغان ئادەملەر توپى بارا -
بارا ئازىيىپ، شالاڭلىشىپ، كەڭرى مەيدان بوشاپ قالغانىدى.
ئايچىچەك سومكىسىنى قولتۇقىغا قىسىپ، ئەمدى چوڭ يولغا
بۇرۇلۇپ دېۋىدى، ئارقا تەرەپتىن كەلگەن قۇربانوفنىڭ يۇمشاق
ئاۋازى ئۇنى يولدىن توختاتتى:

— مەن سىزنى ماشىنام بىلەن ئاپىرىپ قوياي، ئايچىچەك،
بۈگۈن ناھايىتى چارچىدىڭىز!

— رەھمەت جۇڭاڭ، ئاۋارە بولماڭ، — دېدى ئايچىچەك
نېمىدىندۇر قىسىنغاندەك بولۇپ، — ئۆزۈم
كېتىۋېرەي...

لېكىن قۇربانوف ئۇنى قويۇۋەتمىدى:
— تۈزۈت قىلماڭ خانقىز، مانا ماشىنىمۇ كەلدى، قېنى
چىقماڭ!

سىرلىرى يالتىراپ تۇرغان قوڭۇر رەڭلىك ئالىي پىكاپ
غىرىلداپ كېلىپ ئۇلارنىڭ يېنىدا توختىدى. قۇربانوف پىكاپنىڭ
ئالدى ئىشىكىنى ئېچىپ، ئايچىچەككە تەكەللۇپ قىلدى:

— قېنى، مەرھەمەت، بىمالال چىقىۋېرماڭ!
ئايچىچەك ئامالسىز قالدى، قۇربانوف ئۇنى يامان يەردە
قىسماققا ئالغانىدى. ئۇ قورۇنۇپ ئوڭايىسىزلىنىپ،
ئالدى — ئارقىغا نەچچە قاراپ، ناھايىتى تەسلىكتە ماشىنىغا
چىقتى، چىقتىيۇ ئىختىيارسىز يۈرىكى سېلىپ كەتتى. ئەسلىدە،
ئۇنىڭ تىرەجەپ تۇرۇۋالغىنى بىر ھېسابتا توغرا ئىدى. چۈنكى،
باياتىن بېرى ئۇنى كۆزىتىپ، خۇددى مەرگەندەك يوشۇرۇن
نشانغا ئېلىپ تۇرغان گۈلناز، ئۇنىڭ پىكاپقا چىقىپ، قۇربانوف
بىلەن بىللە كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، تېخىمۇ ئەسەبىيلەشتى.
ھەسەت، رەشك ئوتى بىرلىشىپ، ئاچچىقتىن ئۇنىڭ ئۆتىنى
يېرىۋەتكۈدەك ھالغا كەلتۈرۈپ قويدى...

قۇربانوف ماشىنىنىڭ ئارقىدا قاڭغىيىپ ئولتۇرۇپ،
ئايچىچەكنى گەپكە سېلىشقا باشلىدى:

— شۇنداق قىلىپ بۈگۈن يولدىشىڭىز ئۆيدە يوق دەڭ،
ھەي، ئىست! ... سىزنىڭ بۈگۈنكىدەك خۇشال كۈنلىرىڭىزدە
ئۇنىڭ بولمىغىنى يامان بوپتۇ. سىزنى ئەلۋەتتە تەبرىكلەپ،
قۇتۇقلاپ، خۇشاللىقىڭىزغا ھەمدەم بولۇشى كېرەك
ئىدى — دە! ...

— ھېچقىسى يوق، — دېدى ئايچىچەك خاتىرجەم

ھالدا، — يولدىن كەلگەندىن كېيىن تەبرىكلىسىمۇ ئۆلگۈرىدۇ. ئۇنىڭ، مېنىڭ كەسىپىمنى سۆيۈپ، قوللىغانلىقىنىڭ ئۆزى مەن ئۈچۈن ئەڭ چوڭ تەبرىكلەش!

— مۇنداق دەڭ، — دېدى قۇربانوف مەسخىرە ئارىلاش كۈلۈپ، — گەرچە بىرىڭلار تاغدا، بىرىڭلار باغدا بولساڭلارمۇ تۇرمۇشۇڭلار خېلى مەنىلىك ئۆتىدىغان ئوخشايدۇ! قايىلمەن، قايىلمەن! لېكىن مۇنداق تۇرمۇش ھەرقانچە مەنىلىك بولسىمۇ ئۇزۇنغا سوزۇلۇپ كەتسە، ھامان بىر يەردىن دەزكەتمەي قالمايدۇ! چۈنكى ھەر ئىككىڭلار ياش — دە! مۇنداق بولسۇن ئايچىچەك، — قۇربانوف ئەمدى قارماققا يەمچۈك ئىلىشقا باشلىدى، — سىز ھازىر ئەلگە تونۇلۇۋاتىسىز، ناخشا چولپانلىرىنىڭ قاتارىغا كىرىپ قالاي دېدىڭىز، سىزنى ئاسراپ، قىيىنچىلىقلارنىڭنى ھەل قىلىمىساق بولمايدۇ. مەن ئېرىڭىزنى يۆتكەشكە ۋەدە بېرىي، قاتناش شىركىتىدىن بىزنىڭ سىستېمىغا يۆتكەپ كېلىپ، ھەمىشە سىزنىڭ يېنىڭىزدا تۇرىدىغان بىر ئىشقا قويغىلى، قانداق دەيسىز؟

ئايچىچەك بۇنىڭغا ئەلۋەتتە خۇشال ئىدى، شۇنداق بولسا، ھەقىقەتەنمۇ گۈل ئۈستىگە گۈل بولغان بولاتتى. بۇنىڭدا يالغۇز ئايچىچەكنىڭلا ئائىلە يۈكى يېنىكلەپ قالماي، بەلكى ئېرىمۇ يولىنىڭ جاپا — مۇشەققىتىدىن، غېرىپ غۇربەتچىلىكتىن قۇتۇلۇپ تۇرمۇشنىڭ ھۇزۇرىنى سۈرەلەيتتى!...

ئايچىچەك تۇرۇپلا يەنە ئويلىنىپ قالدى: قۇربانوف راستتىنلا شۇنداق قىلارمۇ؟ بۇ ئادەم نېمە ئۈچۈن تۇيۇقسىزلا بۇنداق غەمگۈزار بولۇپ قالدى؟ بۇ ئىشنىڭ كەينىدە بىرەر شۇم غەرىز بارمۇ — يا؟ توۋا نېمىلەرنى ئويلاپ كەتتىم — ھە! بىر ئادەم سەمىمىي نىيەت بىلەن ياخشىلىق قىلاي دېسە نېمە ئۈچۈن بىھۇدە گۇمانخورلۇق بىلەن ئۇنىڭ ساداقىتىگە، دىيانىتىگە شەك كەلتۈرىمەن؟!...

ئايچىچەك ئەنە شۇنداق گادىرماش خىياللار بىلەن قۇربانوفقا
نېمە دېيىشنى بىلەلمەي قالدى. پەقەت قۇربانوفنىڭ ئۆزىدىن
گەپ كۈتۈپ تۇرغانلىقىنى كۆرگەندىلا، ئاندىن:

— ھىممىتىڭىزگە رەھمەت جۇڭا! — دەپ قويدى.
قوغۇررەڭ پىكاپ ئايچىچەكنىڭ ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىدىكى
يولنىڭ چېتىگە كېلىپ توختىدى. ئايچىچەك پىكاپتىن ئالدىراپ
چۈشتى ۋە ئۆيى تەرەپكە كېتىۋېتىپ:
— رەھمەت قۇربانوف ئاكا، سىزنى ئاۋارە قىلدىم! — دېدى
قىسقىلا.

— توختاڭ، ئايچىچەك، — دېدى قۇربانوف ۋە ماشىنىدىن
چۈشۈپ ئايچىچەككە يېقىن كەلدى، — مەن، سىزنى
ئىشكىڭىزگىچە ئاپىرىپ قوياي، ياخشى ئىش دېگەننى ھەق دادىغا
يەتكۈزۈپ قىلىدىغان گەپ! — قۇربانوف ئايچىچەكنى تار يولدا
قولتۇقلاپ دېگۈدەك ماڭدى. ئىشك ئالدىغا كەلگەندە،
ئايچىچەكنىڭ قولىنى تۇتۇپ تۇرۇپ:

— خوش ئەمەس، ياخشى چۈش كۆرۈڭ! — دېدى ئۇلۇغ
كىچىك تىنىپ. ئايچىچەك تېزلا قولىنى تارتىپ، رەسمىيەت
ئۈچۈن بولسىمۇ تەكەللۇپ قىلدى:
— ئۆيگە كىرىپ، بىرەر پىيالە ئۇسسۇزلۇق ئىچىپ
كەتمەمسىز!

— بۈگۈنچە خوش، ئۆيىڭىزنى كۆرۈۋالدىم، — دېدى
قۇربانوف ئالجانابلىق بىلەن، — كېيىن پۇرسەت بولۇپ
قالار...

ئۇلار خوشلاشتى. ئايچىچەك ئۆيگە، قۇربانوف ماشىنىغا
قاراپ ماڭدى.

ئايچىچەك ئۆيگە كىرىپلا لامپۇچكىنى ياقتى، ئۆي يوپيورۇق
يورۇدى. مانا، ئۇنىڭ ئىشچان ئەپلىك قولى بىلەن زامانغا لايىق،
كۆركەم سەرەمجانلاشقان ئازادە، پاكىز ئۆي! ئۆيىدىن ئۆزىگە

تونۇش خۇش پۇراق ھىد كېلەتتى. ئۇدۇل تامىنىڭ كۆزگە چېلىقىدىغان يېرىگە كۆركەم جاھازلىق، بىر ماي بوياق رەسىم ئېسىلغانىدى. «سەھرا» دەپ ئىسىم قويۇلغان بۇ رەسىمدە، بىر نەچچە ئېغىز كېسەك ئۆي، بىر نەچچە تۈپ قارىياغاچ ۋە كەڭ كەتكەن بۇغدايلىق، ئۈستى تەرىپىدە بولسا، ئاقۇش بۇلۇت بىلەن زەنگەر ئاسماننىڭ كۆرۈنۈشى ناھايىتى نەپىس ھەم ئىنچىكە سىزىلغانىدى. رەسىمنىڭ ئوڭ بۇرجىكىدىكى «ئەكرەم» دېگەن ئىمزا كۆزگە ئوچۇق تاشلىنىپ تۇراتتى. ئايچىچەك بۇ رەسىمنى ھەر بىر كۆرگەندە، يۈرىكى ئېچىشقاندەك بىر قىسما بولاتتى، ئۇنى قانداقتۇر بىر ئۆلمەس تۇيغۇ يوشۇرۇن ئازابلاۋاتقاندەك، قانداقتۇ بىر ئەتىۋار نەرسىسى تاسادىپىي يوقىلىپ كېتىپ تاپالمايۋاتقاندەك، بىر خىل مەۋھۇم، چۈشىنىكسىز، ئەمما ئازابلىق ھېس تۇيغۇ بىئارام قىلاتتى. شۇڭا ئۇ، بىر نەچچە قېتىم بۇ رەسىمنى تامدىن ئېلىپ، كۆزىدىن يىراق بىر يەرگە تىقىپ قويۇشنىمۇ ئويلىدى. لېكىن، ئۇنداق قىلىشقا يەنە قولى بارمىدى. چۈنكى، بۇ ئۇنىڭ بىرىنچى قېتىم مەجنۇنلارچە سۆيگەن ئاشىق يىگىتىنىڭ ئۆزىگە قالدۇرغان بىردىنبىر يالدامىسى، تۇنجى سەبى سۆيگۈسىنىڭ ھاياتلىق نىشانى ئىدى. بۇ رەسىم ئۆزىنىڭ گۈزەل، رەڭدار، جانلىقلىقى بىلەن ئۇنىڭغا ھەمىشە ياشلىق دەۋرىنىڭ جۇشقۇن، غەمىسىز دەقىقىلىرىنى، تۇنجى مۇھەببىتىنىڭ پاك ۋە ئىللىقلىقىنى، تۇيۇقسىز يوقالغان بەختىنىڭ ھەسرەتلىك، ئاچچىق سېغىنىشلىرىنى ئەسلىتىپ تۇراتتى. شۇڭا ئۇ، بەزىدە، ئۆزىمۇ سەزمىگەن ھالدا، «ئەكرەم، سىز ھازىر نەدە؟! سىز مېنىڭ تۇرمۇشىمدا خۇددى ئاقار يولتۇزدەك بىر كۆرۈنۈپلا يوقالدىڭىز! لېكىن، ئۇنىڭ ماڭا قالدۇرغان زەربىسى قاتتىق بولدى! شۇنداقمۇ تۇيۇقسىز يوقالغان بارمۇ؟! سىز بۇ چەكسىز ئالەمنىڭ نەرىدە يۈرۈۋاتىسىز؟! سىزنى بىر كۆرۈپ، ئەھۋالىڭىزنى بىلىسەم،

ئارمىنىم يوقتى!...» -- دەپ ئىچ - ئىچىدىن ندا قىلاتتى...

ئايچىچەك بۈگۈنمۇ ئۆيگە كىرىپلا بۇ رەسىمگە لەپىدە بىر كۆز تاشلىدى، گوپا كۆڭلىدىكى خۇشاللىقلىرىنى ئۇنىڭغا ئېيتماقچى بولغاندەك، لەۋلىرىنى لىپىلدەتتىپ قويدى. لېكىن يەنە شۇ ھامان خىيالى باشقا ياققا بۇرىلىپ، ئۆزىگە ئالتە يىل غەمخانا بولغان ئىللىق بۇ ئۆيدىن باشقا نەرسىلەرنى ئىزدەشكە باشلىدى. دەرۋەقە، بۇ قەدىناس ئۆيدە، ئۇ تۇنجى پەرزەنتى ساباھەتنى تۇغۇپ، بېقىپ بەش ياشقا كىرگۈزدى، ھازىر ئۇ، ياتاق ئۆيدە ئۆزىگە قارايدىغان گۈلسۈم ئىسىملىك ئون بەش ياشلىق قىز بىلەن بىللە تاتلىق ئۇخلاۋاتىدۇ. بۇ غەمخانا ئايچىچەككە ھازىرغىچە سۆيگۈ، مۇھەببەت بىلەن بەخت - ھالاۋەت كەلتۈردى. ئېرى ھەپتە، ئون كۈندە بىرەر قېتىم مېھماندەك كېلەتتى. ھەر كەلگەندە مۇھەببەتنى، سېغىنىشنى ۋىسالىغا يەتكۈزۈپ، بۇ ئاددىي ئۆيگە ھاياتنىڭ چەكسىز لەززىتىنى ئەكېلەتتى، كەتكەندە بولسا، سۆيگۈ رىشتىسىنى تېخىمۇ چىڭىتىپ، ھىجران ئوتىنى ئۇلغايتىپ كېتەتتى. كۈنلەر ئەنە شۇنداق سىرلىق، قىسقا دەقىقىلەر بىلەن تۇيدۇرماي، خۇشال - خۇرام ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى... لېكىن ئايچىچەك بۈگۈن نېمە ئۈچۈندۇر، بىر خىل يالغۇزلۇق، غېرىبلىق ھېس قىلدى. ئېھتىمال، ئۇ كۆڭلىدىكى ھاياجان بىلەن خۇشاللىقلىرىنى ئېيتىدىغان سىرداش تاپالماي شۇنداق بولۇۋاتقاندۇ! ئۇ، ئىختىيارسىز قىبلە تامغا ئېسىلغان ئەينەكلىك رامكىغا قارىدى، ئۇنىڭدا ئېرى بىلەن ئىككىسىنىڭ بىر - بىرىگە ياندىشىپ چۈشكە رەڭلىك سۈرىتى بار ئىدى. ئۇ، بۇندىن ئالتە يىل بۇرۇن، ئىككىسىنىڭ ھېچقانداق ھەشەم، دەرەمسىز ئاددىيغىنا، ئەمما، شاد - خۇراملىق ئىچىدە ئۆتكۈزگەن بەختلىك تويىنىڭ خاتىرىسى ئىدى. رەسىمدە ئايچىچەك خۇددى ئاققۇ پەيلىرىدەك ئاپئاق،

يارشىملىق توي كىيىمىدە پۈتۈن بەدىنى كۈلۈپ تۇرغاندەك بەختىيارلىق ئىچىدە قىلىقلىنىپ تۇراتتى. ئۇ، شۇنچىلىك زىيا ۋە نازاكەتلىك ئىدى. ئۇنى قولتۇقلاپ ئوڭ يېنىدا تۇرغان ئېرىمۇ خۇشال ۋە مەغرۇر ئىدى. ئۇنىڭ بۇرۇتى ئەمدىلا خەت تارتقان ئاق سېرىق يۈزى بىلەن قارچىغىنىڭكىدەك ئۆتكۈر كۆزلىرىدە بەخت ۋە مەستخۇشلۇقنىڭ ئىللىق تەبەسسۇمى قېتىپ قالغانىدى. ئۇلارنىڭ ھاياتقا تاشلىغان بىرىنچى قەدىمى ئەنە شۇ مەنزىلدىن باشلاندى. شۇندىن بېرى، ئۇلار ئۆزلىرىگە تەئەللۇق بولغان ھايات يۈكىنى زىممىسىگە ئارتىپ، ھەرقايسىسى ئۆز يولىدا بىر قەدەم، بىر قەدەمدىن ئالغا كېتىۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ سۆيگۈ مۇھەببىتى، ئەقىدە، ئېتىقادى شۇنچە چىڭ ۋە كۈچلۈك بولۇشىغا قارىماي، كېتىۋاتقان مەنزىلى، بېسىۋاتقان مۇساپىسى ئوخشاش بولمىغاچقا، بىر - بىرى بىلەن كەمدىن كەم دىدارلىشىشقا مەجبۇر ئىدى. بۇ ھال بەزى چاغلاردا، بولۇپمۇ، بۈگۈنكىدەك چەكسىز خۇشاللىققا چۆمگەن ياكى كۈتۈلمىگەن كۆڭۈلسىزلىكلەرگە گىرىپتار بولغان ۋاقىتلاردا، ئايچىچەكنى بىئارام قىلاتتى، خۇشال كۆڭلى بىردىنلا غەشلىككە تولۇپ، ئۆزىنى بەكمۇ تەنھا ۋە مىسكىن سېزەتتى. . . .

ئايچىچەك ئورۇنغا كىرىپ يېتىپمۇ ئۇزۇنغىچە ئۇخلىيالمىدى. بىردىنلا كۆز ئالدىدا يەنە ئېرى گەۋدىلەندى. ئېرىنىڭ يېقىملىق خۇش پىچىم چىرايى ئۆزىگە قاراپ كۈلۈپ تۇرغاندەك، مۈسكۈللىرى يېتىشكەن بېجىرىم قوللىرى بىلەن ئۆزىنىڭ ئاللىقانداق نازۇك، سەزگۈر يەرلىرىنى سىلاپ، غىدىقلاپ ئويناۋاتقانداك تۇيۇلۇپ، پۈتۈن ۋۇجۇدىغا بىر خىل لەززەتلىك سېزىم تارقىغاندەك بولدى. ئۇ يۇمشاق ئورۇندا تولىغانىدى ۋە ئۆزىمۇ سەزمىگەن ھالدا:

— نەدىسەن، سابىر! — دەپ توۋلەۋەتتى.

2

يوللار، ئىھ، يوللار! نېمىدېگەن خاسىيەتلىكسەن! سەن